

MOR ÇATI KADIN SIĞINAĞI VAKFI ÇOCUK GÜVENLİĞİ POLİTİKASI

AMAÇ

Bu politika metninin amacı Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nda yürütülen tüm çalışmalar sırasında, aynı zamanda kurum içinde ve dışında çocukların zarar görme riskini en aza indirmek için gerekli yaklaşım, prosedür ve kuralları belirlemek, olası risklerden çocukları korumak ve böyle durumlar karşısında en doğru müdahale yollarını geliştirmektir. Bu belge aynı zamanda geçerli olduğu kişiler için bağlayıcıdır. Mor Çatı'nın çocuğun yüksek yararını gözeterek faaliyetlerinde çocuk güvenliği ihlallerine müsamaha göstermeyeceğini açıkça belirtir. Bu politika, geçerli olduğu bütün kişilerin Mor Çatı'nın çocuk güvenliği konusundaki tutumuna uyma ve bunları yerine getirme sorumluluklarını özetler.

KAPSAM

Bu politika metni, Mor Çatı çalışanlarının, gönüllülerinin,, kolektifin, stajyerlerin, danışmanların, hizmet sağlayıcıların, paydaşların ve donörlerin, çocuklarla doğrudan ya da dolaylı temas ihtimali olan herkesin tüm ilişkilerinde ve faaliyetlerinde çocukların zarar görme riskini en aza indirmek amacıyla yerine getirmesi için geçerlidir. Mor Çatı çalışmaları ile temas halinde olan herkes politikanın gerekliliklerine uymakla yükümlüdür.

TANIMLAR VE TEMEL KURALLAR

ETİK İLKELER

- Mor Çatı, faaliyetlerinde Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, ulusal ve uluslararası belgelerle çocuklara tanınmış hakları gözetir.
- Mor Çatı tüm işe alımlarında çocuk hakları, hak temelli yaklaşım ilkelerini odağına alır, kararlarını çocuk güvenliğini gözeterek alır.
- Mor Çatı tüm faaliyetlerini feminist ilkelerle, çocuğun üstün yararını gözeterek, çocukların katılımının sağlanması teşvik edilerek sürdürmeyi taahhüt eder. Çocukları doğrudan ilgilendiren konularda çocukların görüşlerini ifade etmesine alan açılır. Çocuğun görüşlerini öğrenebilmek için gerektiğinde özel bir çalışma yapılabilir.
- Hiçbir şekilde yaşı, cinsiyeti, dili, dini, etnik kökeni, cinsel yönelimi ve cinsiyet kimliği veya başka herhangi bir kişisel özelliği sebebiyle çocuklara ayrımcılık yapmaz. Her çocuğa onurlu bir birey olduğunun farkında olarak yaklaşır.
- Mor Çatı Çocuk Güvenliği Politika Belgesi'yle çocukların zarar görmesi riskini en aza indirmeyi amaçlar.

- Mor Çatı faaliyetlerinde çocuk ihmali ve istismarına karşı sıfır tolerans gösterilir. Bu gibi durumlarda aşağıda belirtilen bildirim süreçleri işleme konur.
- Mor Çatı her çocuğun biricik olduğunu kabul ederek, farklılaşan ihtiyaçlarına uygun şekilde davranır.
- Mor Çatı dayanışma kurduğu çocukların ve bakım verenlerinin kişisel bilgilerinin gizli kalmasını garanti eder.
- Mor Çatı toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun şekilde davranır.

TANIMLAR

Çocuk: 18 yaşından küçük olan her birey çocuktur.

Çocuk Katılımı: Çocukların görüşlerinin dinlenmesi, dikkate alınması ve karar mekanizmalarına katılmaları demektir.

Çocuk Güvenliği: Çocuklarla doğrudan veya dolaylı olarak çalışan kurumlarda çocukların kendilerini güvende hissettikleri alanlar oluşturmak, her türlü cinsel, fiziksel, duygusal istismar riskini tespit ederek çocukların kurum çalışmaları, personeli, program ve uygulamaları yoluyla görebilecekleri zararları engellemektir.

Çocuk ihmali: Çocuklara yapılan kötü muamelenin en yaygın şeklidir. Ebeveynlerin veya çocuğa bakmakla yükümlü yetişkinlerin; çocuğun yiyecek, barınma, tıbbi bakım, ilgi gibi temel fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamaması, bakım yükümlülüklerini yerine getirmemesidir.

Çocuk istismarı: Aile ilişkilerinde veya yakın ilişkilerde yaygın olarak görülen bir şiddet türüdür. Ebeveynlerin veya çocuğa bakmakla yükümlü yetişkinlerin çocuğun fiziksel, cinsel ya da duygusal gelişimini engelleyecek, beden ve ruh sağlığına zarar verecek şekilde davranmasıdır.

Şiddet: Bedensel, duygusal güç ve üstünlük bir şiddet aracı olarak, bireyi kontrol etmek, denetlemek, küçük düşürmek, aşağılamak veya cezalandırmak için kullanıldığında şiddet söz konusudur. Şiddet türleri fiziksel, psikolojik, dijital, cinsel ya da ekonomik olabilmektedir.

Çocuk işçiliği: “Çocuk işçiliği” çoğu kez çocukları çocukluklarını yaşamaktan alıkoyan, potansiyellerini ve saygınlıklarını eksiltken, fiziksel ve zihinsel gelişimleri açısından zararlı işler olarak tanımlanır. Çocuklar için zihinsel, fiziksel, toplumsal ya da ahlaki açılardan tehlikeli ve zararlı olan, okula düzenli devam etmelerini engelleyerek eğitimlerini engelleyen, okullarından erken ayrılmalarına yol açan veya çocukları okullarıyla aşırı uzun süren ve ağır işleri beraber yürütmek zorunda bırakan işlerdir.

Çocuk odak kişileri: Mor Çatı'nın Çocuk Güvenliği Politika Belgesi'nin işleyişinden ve çocuk güvenliğine ilişkin bildirimleri almaktan sorumludur. Çocuk odak kişisi çocuk hakları ve çocuk güvenliği hakkında bilgi sahibi olmalı, başta çocuklar olmak üzere herkes için erişilebilir olmalıdır.

Çocuğun yüksek yararı: Herhangi bir çocuk söz konusu olduğunda bu çocukla ilgili bütün işlerde onun yüksek yararı en başta gözetilmelidir. Her durumda, çocuğun öncelikli yararı, ilgili yetişkinlerin (ana baba, öğretmen) çıkarlarından önce gelmelidir. Bununla birlikte, çocuğun öncelikli yararının ne olduğu ve bunun nasıl belirleneceği tartışmaya açık, zorlu bir konudur.

Toplumsal cinsiyet: Toplumsal cinsiyet, kadınlık ve erkeklığın toplumsal olarak kurulduğunu, kadın ve erkeklere atfedilen rol ve sorumlulukların içinde yaşanan tarihsel, toplumsal ve coğrafi koşulların bir ürünü olduğunu ifade eder. Kadınlar ve erkekler biyolojik farklılıklarla doğsal da onlara atfedilen tüm özellikler, içinde yaşadıkları toplum tarafından belirlenmektedir. Yani değişmez, sabit ve koşulsuz bir cinsiyet ve cinsiyet özelliği yoktur.

SORUMLULUKLAR

Mor Çatı'nın çocuk güvenliği ihlallerine (çocuğa yönelik ayrımcılık, çocuk ihmali, çocuk istismarı) toleransı sıfırdır. Bu politika belgesiyle sorumlu olan kişiler profesyonel hayatları, gönüllülük ilişkilerinin yanı sıra *özel yaşamlarında da* politika belgesinin gerekliliklerine uymayı kabul etmektedir. Mor Çatı'nın çocuk güvenliği politikasının ve prosedürlerin hayata geçirilmesinde yetki ve sorumluluğu olan kişiler şunlardır:

ÇOCUK ODAK KİŞİLERİ

Mor Çatı'nın kadın sığınağında ve dayanışma merkezinde birer kişi olmak üzere çocukların kolay erişebileceği iki kişi seçilir. Çocuk güvenliği politika ve prosedürlerinin geliştirilmesinden ve politika belgesinde yer alan prosedürlerin senede bir kere gözden geçirilerek çocuk güvenliği konusunda etkili olmayan maddelerin güncellenmesinden sorumludur. Ayrıca, Dayanışma merkezi ve sığınakta çocukların kullandığı fiziksel mekanların çocuk güvenliği açısından değerlendirilmesinden ve çocuk güvenliğine uygun mekanlar yaratılmasından sorumludur. Çocuk güvenliği ile ilgili tüm bildirim ve şikayetleri alarak etik kurula iletir. Varolan şikayet kutularının haftalık olarak açılması ve çocuk güvenliğine ilişkin şikayet ve bildirimlerin alınması da Odak Kişilerin görevlerindedir.

KOLEKTİF ÜYELERİ

Mor Çatı kolektif üyeleri yeni programların veya çalışmaların başında çocuk güvenliği risklerini azaltmak için makul önlemleri almalıdır. Kolektif üyeleri, çalışmalarını çocuk güvenliği ihlali risklerini takip etmek amacıyla rutin olarak izlemelidir. Mor Çatı kolektif, herhangi bir çocuk güvenliği riski bulgusunda gerekli mekanizmaları harekete geçirmekle ve çocuk güvenliği olaylarını takip ederek kontrolleri ve prosedürlerindeki ilgili yerlerde herhangi bir boşluk veya zayıflığı tanımlamak, ele almak ve gerekli adımları atmakla yükümlüdür.

ETİK KURUL ÜYELERİ

Herhangi bir çocuk güvenliği ihlali durumunun tespiti halinde sürecin izlenmesi Etik Kurul tarafından devralınır. Etik Kurul üyeleri ikisi kolektif üyesi, bir tanesi Mor Çatı gönüllüsü olmak üzere üç kişiden

oluşur. Etik Kurul süreci yürütülürken çıkar çatışması olmaksızın tüm süreçleri titizlikle ve şeffaflık ilkesini gözeterek soruşturulmasından sorumludur. Gerektiğinde dışardan uzman soruşturma sürecine dahil edilir.

MOR ÇATI ÇALIŞANLARI VE GÖNÜLLÜLERİ

Aşağıda yasaklanan davranış türlerinden kişisel ve kolektif olarak kaçınmanın yanı sıra, tüm Mor Çatı çalışanları ve gönüllüleri, kendi sorumluluk alanlarında çocuklara yönelik şiddet, ihmal ve istismarı önlemek, caydırmak ve tespit etmek için uygun adımları atmaktan ve herhangi riskli bir durumun tespitinde durumu bildirmekten sorumludur.

PROSEDÜRLER

OPERASYONLARDA ÇOCUK GÜVENLİĞİ RİSKLERİNİN AZALTILMASI

Mor Çatı kolektif üyeleri, çalışanlar, gönüllüler ve paydaşlar Mor Çatı Çocuk Güvenliği Politikası ve Davranış Kurallarını imzalamak ve ona uygun davranmak zorundadır. Mor Çatı'nın temasta olduğu tüm çocukların güvenliğinin sağlanması için Çocuk Güvenliği Politikası ve Davranış Kuralları Mor Çatı'yı temsil eden tüm üyeler arasında yaygınlaştırılır. Davranış kurallarının ihlali Mor Çatı Etik Kurul üyeleri tarafından değerlendirilir, disiplin (uzaklaştırma, işten çıkarılma) yaptırımını gerektirir.

Güvenlik, çalışmaların tasarımından başlayarak her aşamada ele alınmalıdır. Çalışmaların uygulama ve izlenmesi sürecinin bir parçası haline getirilerek düzenli olarak gözden geçirilmelidir. Program tasarımının yanı sıra, (işyerinde veya işyeri dışında) yürütülen tüm aktivitelerde potansiyel tehlikeleri tespit etmek üzere bir risk değerlendirmesi yapılmalı ve bu riskleri en aza indirmek için bir plan yürürlüğe konmalıdır. Çalışmaların uygulanacağı yerin fiziki koşullarının da çocuk güvenliğine uygun ve çocuk dostu hale getirilmesi gereklidir.

ÇOCUK GÜVENLİĞİ İHLALİ BİLDİRİMİ VE YANITLAMA SÜRECİ

Bu politikaya uygun olmayan herhangi bir şeyden şüphelenen çalışanlar, gönüllüler ve Kolektif üyelerinin, Çocuk Odak Kişisine konuyu bildirmeleri beklenmektedir. Çocuk Odak Kişisine bildirim yapmakta çekincenin olduğu durumlarda doğrudan Etik Kurula iletilmek üzere oluşturulan anonim e-posta adresine konu bildirilir. Bunun dışında kolektife, yönetim kuruluna ya da başka bir kanaldan gelen herhangi bir bildirim Etik Kurula iletilir. Anonim e-posta adresi, Etik Kurul tarafından, gizlilik ilkesi gözetilerek ve alınan tüm ihbarları titizlikle değerlendirilerek takip edilir. Her türlü görevi kötüye kullanıma dair bildirim herhangi bir yaptırım, taciz ve baskıdan muaf olmalıdır. Mor Çatı bu anlamda yapılabilecek hiçbir caydırıcı yaptırımı kabul etmez.

İhlal durumlarında izlenecek olan bildirim ve yanıtlama süreçleri şu şekildedir:

- Dayanışma merkezi ve Sığınaktan destek alan kadın ve çocuklarla bildirimde bulunabileceği kişilerin isimleri yapılan görüşmelerde sözlü olarak paylaşılacakla birlikte, anonim bildirimler için hem Dayanışma Merkezi hem de sığınakta şikayet kutusu bulundurulur. Şikayet kutusu Dayanışma Merkezi ve Sığınakta danışanların kolayca erişebileceği bir yere yerleştirilir. Ayrıca

davranış kuralları çocukların görebilecekleri yerlere yazılı olarak asılır ve yapılan toplantı ve görüşmelerde sözlü olarak ifade edilir.

- Mor Çatı gönüllüleri, kolektif üyeleri ve çocuklarla doğrudan temas kuran bağışçuları bu politikanın kapsamına giren konularda yanlış bir uygulama yapıldığına ilişkin herhangi bir şüpheyi olabildiğince hızlı ve en geç 24 saat içerisinde Çocuk Odak kişisine bildirmekle yükümlüdür. Çocuk odak kişisine karşı endişelerini dile getiremeyeceklerini hissediyorsa, şüphelerini anonim olarak etik@morcati.org.tr e-posta adresine gizlilik ilkesine uygun şekilde göndermeleri gerekmektedir. Şikayet kutusuna atılan bildirimlerin takibi için çocuk odak kişileri DM ve sığınakta yer alan kutuyu her hafta kontrol eder.
- Bildirime konu olan durumun öznesi Etik Kurul üyesi veya Kolektif üyesi ise bu kişi değerlendirme aşamasında yer almaz ve sürecin dışında bırakılır.
- Bildirim sadece sahip olunan bilginin aktarılması ile ilgilidir; bildirimde bulunacak kişinin herhangi ön bir araştırma, soruşturma yapmasını içermez.
- Bildirimin kendisi olay yeri, zaman, olayın türü gibi bilgileri içermelidir. Gözlendiği ya da duyulduğu ölçüde, mümkün olduğunca olayı aydınlatmaya yarayacak somut bilgiler paylaşılır.
- Çocuk güvenliği odak kişisi durumu Etik Kurula bildirir.
- Etik kurul çocuk güvenliği odak kişisini dinler.
- Durumun riski değerlendirilir.
- Hakkında beyan olan kişi çağırılıp dinlenir. Durum soruşturulur.
- Çocuk istismarı ile ilgili vakalarda Etik Kurul çocuğu korumak için, şikayeti aldığı andan sonra 48 saat içinde ve soruşturma tamamlanana kadar sürecek şekilde geçici önlemler alır. Çocuk istismarı ile ilgili vakalar Etik Kurul tarafından önceliklendirilir ve soruşturmalar şikâyetin alınımından itibaren bir ay içerisinde sonuçlandırılır.
- Etik Kurul, Mor Çatı'nın saygınlığına ciddi zarar verebilecek olan durumları hemen Kolektifle paylaşmalıdır. Bu tür istisnai durumlarda, Etik Kurul iddiaların incelemesi için dış bir paydaşa (Kolektif üyeleri dışındaki gönüllüler ve bu alanda çalışan uzmanlar) başvurabilir. Ceza gerektiren bir suç işlenmiş olma ihtimali varsa, Kolektif vakayı ilgili kamu otoriteleriyle hemen paylaşmakla yükümlüdür.

EK 1 - DAVRANIŞ KURALLARI

Davranış kuralları Çocuk Güvenliği Politikası'nın vakıf içinde işleyişini düzenlemeyi amaçlamaktadır.

Mor Çatı'nın davranış kuralları, bazı temel yaklaşımları kapsamakta, çocuklarla doğrudan veya dolaylı şekilde temas içinde olan kişilerin çocukların güvende olmaları için yapmaları ve yapmamaları gereken davranışları içermektedir. Mor Çatı çalışanları ve çocuklarla doğrudan çalışan gönüllüleri davranış kurallarını okuyup imzalamalıdır. Sığınak ve Dayanışma Merkezinden destek alan çocuklarla davranış kuralları sözlü ve yazılı olarak paylaşılır ve çocukların kolayca erişebileceği yerlerde yazılı olarak bulundurulur.

Mor Çatı gönüllüsü ve çalışanlarının kurum içinde ve dışında aşağıdaki ilkelere uyması beklenir:

- Mor Çatı'nın Çocuk Güvenliği Politikası'na uyarak çocukların güvenliğini sağlamak için aktif olarak çalışmak.
- Adil, dürüst davranarak ve çocukların bir birey olduğunu kabul ederek çocuklara onurlu ve saygılı davranmak, çocukların temel haklarına saygı göstermek.
- Hiçbir şekilde çocuklara yaşı, cinsiyeti, dili, dini, görüşü veya milliyeti, etnik veya toplumsal kökeni, statüsü, sınıfı, kastı, cinsel yönelimi ve cinsiyet kimliği veya başka herhangi bir kişisel özelliği sebebiyle ayrımcılık yapmamak.
- Çocukların bedensel sınırlarına saygı göstererek fiziksel temastan kaçınmak; dokunmamak, öpmemek, sarılmamak. Fiziksel temas gerektiren acil müdahaleler konusunda çocuk odak kişisine bilgilendirme yapmak.
- Çalışmaların kişilerin kişisel bilgileri, özel hayatın gizliliği başta olacak şekilde Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili mevzuat gereğince gizliliğini sağlamak.
- Çocuğun kişisel bilgilerine ihtiyaç duyulan çalışmalar (sosyal çalışmacı veya psikologla yapılan görüşmeler) haricinde, çocukların diğer çalışan ve gönüllülerle paylaşmak istediği kişisel bilgi ve hikayeler ve talep ettiği destekler için çocuğu sosyal çalışmacısına veya psikoloğuna yönlendirmek. Şüphe içeren ve bildirim gerektiren durumlarda paylaşılan bilgi ve hikayeleri çocuğun onayını alarak çocuk odak kişisiyle paylaşmak.
- Çocuklarla ebeveyninin imzalı onam formu olmadan Dayanışma merkezi ve sığınak dışında zaman geçirmemek, faaliyetlere katılmamak.
- Sığınak ve Dayanışma Merkezinde destek verilen çocuklar ve kadınlarla dayanışma kurulan konu haricinde kişisel ilişki kurmamak.
- Çocuklara Sığınak ve Dayanışma Merkezi sosyal çalışmacılarının bilgisi haricinde hediye vermemek. Çocuklara gerçekleşmesi mümkün olmayan sözler vermemek, vaatlerde bulunmamak.
- Toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun şekilde davranmak.
- Çocuklarla şiddetsiz iletişim kurmak.

- Her bir çocuğun biricik olduğunu gözeterek, yapılan çalışmalarda çocukların kendi ihtiyaç ve taleplerini ifade edebilecekleri güvenli alanlar yaratmak ve kendilerini doğrudan ilgilendiren kararların verilmesinde çocukları desteklemek.
- Çocuklarla ilişki kurarken ya da bir çalışma planlarken çocukların yaşını, gelişimini ve özel ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmak.
- Çocuklar ile çalışmalar sırasında çocuğu kötü etkileyebilecek, zarar görme riskini artıracak davranışlardan kaçınmak. Çocuklara fiziksel olarak zarar vermemek, aşağılayıcı, küçümseyici sözlü ifadeler kullanmamak ve herhangi bir şey için baskı yapmamak.
- Çocukların kendi başına yapabileceği şeyleri, onların talebi olmadan, onlar adına yapmamak (yemek yedirmek, giydirmek, konuşmak vs.)
- Çocukların fotoğraf ve videolarını hiçbir şekilde çekmemek. Herhangi bir fotoğrafı kişisel araçlarında saklamamak, sosyal medyada paylaşmamak.
- Her çocuğun mahremiyet hakkına saygı duymak. Çocukların bilgisinin, fotoğraflarının, videolarının ve öykülerinin dolaşıma sokulmamasına, bu verinin kötü niyetli kişilerin eline geçmesinin çocuk için yaratacağı riski göz önünde bulundurarak, özel bir özen göstermek.
- Bu Davranış Kurallarında yer alan standartları ihlal eden herhangi bir konuyu raporlamak.
- Ortak kuruluşlardakiler de dahil olmak üzere bir meslektaş tarafından çocuk istismarı veya sömürüsüne ilişkin endişeler veya şüpheler varsa, bu tür endişeleri yerleşik raporlama mekanizmaları aracılığıyla derhal bildirmek.
- Çocuklara ve kadınlara destek sağlanırken en yüksek verimlilik, yeterlilik, dürüstlük ve şeffaflık standartlarını desteklemek.
- 18 yaşın altındaki herhangi bir çocuğu herhangi bir şekilde istismar etmemek veya sömürmemek
- Çocuklarla yapılacak çalışmalarda hiçbir şekilde alkol veya başka maddelerin etkisi altında olmamak
- Kendi veya başkalarının güvenliğini tehdit edecek şekilde davranmamak
- Pornografi gibi uygunsuz materyalleri görüntülememek, indirmemek veya dağıtmak için kuruluşun bilgisayarını veya diğer ekipmanını kullanmamak; çocuklarla pornografik içerikler paylaşmamak.

GÜNCELLEME TABLOSU

Revizyon No	Kabul/Gözden Geçirme Tarihi (Yönetim Kurulu Karar Tarihi)
0	30.05.2022
0	02.01.2024
0	08.07.2024
0	30.12.2024